

Energia-takarékos téglák

Új, energiatakarékos építőanyagok gyártására készült fel a Budai Tégl- és Cserépipari Vállalat. A Poroton elnevezésű falazóblokk alkalmas családi házak és ipari létesítmények falazására. Polisztirol szemcsék bekeverésével, az üregtér fogat megnevelésével jelentősen nő a téglá hőtároló-képessége. További előnye, hogy a meg- egyező méretű hagyományos téglánál mintegy két és fél kilogramm könnyebb. Haszná- lata termelékenyebbé teszi az építkezést, hiszen meg- növelt térfogata gyorsabb falazást biztosít.

Szeged—Szabadka

Fokozatosan fejlődő kapcsolatok

Szeged és Szabadka kap- csolatainak hagyományai vannak. Nemcsak a hivata- los küldöttségek látogatás- cseréjére gondolunk, hanem az együttműködés egyre szélesedő skálájára is, ami- kor a gazdasági, kulturális és egyéb kapcsolatok fejlő- dését elemezzük. A két test- vérváros gazdasági kapcsola- tai is fokozatosan bővül- nek, terebélyesednek. Tanú- síthatjuk ezt a boltokban vásárló polgárok is, hiszen Szegeden egyre több a sza- badkai, illetve jugoszláviai árucikk, Szabadkán pedig

egyre nagyobb választékot találni a boltokban a ma- gyar ipar termékeiből. Ujabb formája a gazdasági együttműködésnek az áru- házak cseréje. Erről nyilat- kozott Soti Imre közgazdász, a Szabadkai Vásár igazga- tója, a kishatárforgalmi árucsereforgalommal fog- lalkozó egyik szabadkai szakember.

— Tavaly októberben az MSZMP Szeged városi kül- döttségének látogatása során konkrét megbeszéléseket folytattunk az árucserre bő- vítéséről. Az idő rövidsége miatt nem sikerült teljes egészében megvalósítanunk az akkor rögzített megálla- podást, de az áruházcsere értéke egy irányban így is elérte az 52 000 dollárt. Ho- zzá kell azonnal tennem, hogy nem egy-két árucikkkel bővítjük a választékot, és kedvező a helyzetünk a jö- vőbeni előrehaladást ille- tően. Be kell fűrnünk köl- csönösen az árkeretbe, ami további megbeszéléseket igényel. Nemrég nálunk jártak a szegedi RÓVIKÓT Nagy- kereskedelmi Vállalat szak- emberei, és elvégezték az árukiválasztást. A keret itt 300 000 dollárt tesz ki. Sza- badkán a Centar Áruház- ban, Szegeden és környékén pedig az ottani áruházak hálózatában kapható majd a most leköött áruválasz- ték. Talán érdekes lenne annyit elmondani, hogy fő- leg textilipari termékeket szállítunk Magyarországra. Elsősorban lakástextiliát, női harisnyanadrágot, férfi zo- knit, csipkét, takarókat, mé- terárut. Hasonló a szabad- kaitak által kiválasztott áru- cikkek listája is. Egyébként Szegeden kívül, a hódmező- vásárhelyi Deltával is bő- vülnek kapcsolataink. Az árkeret értéke itt mintegy 60 000 dollár. A szabadkaiak az első fél évben fénycső- vekeket, izzókat, világítótest- ket vásárolnak, és nagy- manyos, szállárd fűtőanyag- gal tüzelhető vaskályhákat, bútortáskákat, falitápetákat

szállítanak Hódmezővásár- helyre.

Az idén július 23. és au- gusztus 1. között rendezik meg a Szegedi Ipari Vásárt, amelyen — ez is hagyó- mány — részt vesznek a szabadkai, illetve jugo- sláviai munkaszervezetek is. Ezúttal mintegy ezer négyzetméteres területen állítják ki termékeiket, bár az érdeklődés ennél, na- gyobb, viszont a kiállítási terület nem nagyobbítható. Már most száznál több cég jelentette be részvételi szándékát a szegedi rendez- vényen. Elsősorban szabad- kai, illetve vajdasági vállala- tokról van szó, de jelent- keztet kiállítási szándékú cégek minden köztársaságból. Hangsúlyozott helyet kap ezúttal is a jugoszláv bútortipar. Itt azonnal el kell mondanom, hogy meg- állapodtunk egy — meg- győződésünk szerint kölcső- nösen hasznos — dologban. Arról van szó, hogy a Sze- geden kiállított bútort nem visszük vissza Jugoszlávia- ba, hanem a kiállítás után el- adjuk. Régióta szerettük vol- na ezt elérni, és biztos, hogy ennek a szegedi vá- sárlók is örülnek. Kiállítunk ezúttal is élelmiszeripari termékeket, továbbá közfo- gyasztsági cikkekkel. Az idei évre vonatkozó terveket a két vásár igazgatósága rész- letezte. Így már azt is tud- ják, hogy mikor tartjuk a sajtótájékoztatókat, a szak- mai napokat, és megálla- podtunk a kiállított termé- kek díjazásának feltételei- ről is. A Szegedi Ipari Vá- sár például február 25-én Szegeden tartja az első saj- tótájékoztatót.

Gondoltak a kereskedők, illetve a Szegedi Ipari Vásár szervezői a vásárra látó- gatósok szórakozására is. Nem véletlen ugyanis, hogy az árubemutatót a Szegedi Sza- badtéri Játékok idején ren- dezik.

Németh János

Kossuth- és Rákóczi- emlékház

Kossuth-emlékházat létesí- tenek a törökországi Kü- tahyában, és felújítják a Rákóczi-emlékházat Rodo- sóban.

Kütahyában néhány hóna- pot töltött emigrációban az 1850-es évek közepétől Kos- suth Lajos. Az izstambulól 320 kilométerre levő kisvá- rosban álló házat a török ál- lam vásárolta meg magántu- lajdonból, majd restauráltta, s a magyar szakembereket állandó kiállítás berendezésé- re kérte fel. Ennek anyagát a Magyar Nemzeti Múzeum az Iparművészeti és a Népra- jzi Múzeum közreműködésé- vel — állította össze. Az épületben az 1848-as sza- badságharc korát idéző búto- rokat, fegyvereket, zászlókat, viseleteket, képeket, iratokat és könyveket állítanak ki. Az épületet most rendezik be a Budapesti Központi Mú- zeumi Igazgatóság szakembe- rei.

Már az utolsó simításokat végzik II. Rákóczi Ferenc rodostói emlékházán. Ma Te- kirdag a város neve, ahol egykor a fejedelem és búl- dos társai száműzetésük éveit töltötték. A házat, amely a magyar állam tulaj- dona, az Országos Műemléki Felügyelőség szakemberei az alapoktól a tetőig restaurál- ták. A munkát április végén, május elején fejezik be. A múzeumnak helyet adó, úgy- nevezett ebédlőháza annak idején olasz és török meste- rekkel készítették, és saját festésű színes stukkókkal dí- szítették Rákóczi. Ezekről és a többi eredeti berendezési tárgyról — amelyeket Kas- sán őriznek — hű másolatot készítették, s ezekkel rendezik be ismét az épületet.

Mindkét kiállítás megnyí- tását az esztendő közepére tervezik.

Élelmiszereket gyártó szövetkezeti kisüzemek

Az árualapok növelésére, a hiánycikliként szűkítésére az idén 63 szövetkezeti kis- üzem létesítésére nyújtá- nak a szövetkezeti közös alapból támogatást a SZÖ- VOSZ és megyei szövetségei. Összesen mintegy 300 millió forint értékben. A beruhá- zások kifizetődőnek ígérke- zenek, ezek az üzemek — számitások szerint — évente 1,3 milliárd forint termelési értéket állítanak majd elő.

A leendő üzemek nagyobb részét élelmiszereket gyártá- sára rendezik be. Más üzemek- ben olyan termékek készül- nek, amelyeknek előállításá- ra a nagy kézimunka-igény miatt — nagyüzemi körülmé- nyek között gazdaságatlan lenne. Megint mások a há- tértipar erősítését szolgálják; nagyobb iparvállalatoknak „dolgoznak be”. A beneve- zett üzemek között nem egy olyan is akad, amely az exportlehetőségeket növeli.

Az áfész-ek szívesen vál- laloznak élelmiszeripari kis- üzemek létesítésére. Ezek a helyi adottságokat jól ki- használják, rendszerint a kö- zeli állattartó telepekről kapják a nyersanyagot, s a feldolgozott termékeket is saját körzetükben, üzemi konyhájukon, áfész-vendég- lőkben, -boltokban értékesít- tik. Így az önköltség is ked- vezően alakul, s a helyi vá- laszték is bővül. Ilyen sertésfeldolgozó kisüzem léte- sül a többi között Kapuvá- ron, baromfi-feldolgozó üzem épül Kiskunfélegyházán.

A tervezett édesipari kis- üzemekben rendszerint úgy- nevezett lisztesárut, különfé- le süteményeket készítenek majd. E termékekből ugyan is az ipar évek óta nem képes lépést tartani az igényekkel. Szüksök a diabetikus készí- tmények választéka is, ezért több helyen ilyen termékeket előállítására rendezkednek be, például Dombóváron. Az új áfész-édesipari üzemek átadása után a lakosság évente összesen 8-9 ezer tonnával több édesipari áru- hoz jut.

A hiánycikliként állandó szereplő a különféle apró használati tárgyak, amelyek kis értékűknél fogva nehe- zen találnak gyártóra. A le-endő áfész-üzemek között e termékek egy részének előál- lítására is akad vállalkozó. Edelőnyben és Pankaszon olyan faipari üzemek létesül- nek, amelyekben a vállaltól lapátnyúl készülnék a ház- tartási kellékek.

Tervezik, hogy több dia- betikus készítményt hoznak forgalomba. Ebben az évben a MEM nyolc és fél millió forint támogatást ad a dia- betikus csokoládé gyártásá- nak fejlesztésére. A Buda- pesti Konzervgyár pedig há- romféle diétás ételkonzervet gyárt majd.

B. A.

Potsdami iparművészek bemutatkozása

Lakástextiliák, kerámiatár- gyak, fafaragások és külön- féle ötösremekek szemlé- tetik a potsdami iparművé- szek munkásságát azon a ki- állításon, amely kedden, teg- nap nyílt meg az NDK kul- túrállási és tájékoztató köz- pontban, Budapesten.

A Potsdam megyei Ké- p- és iparművészeti Szövetség tag- jai közül a festők és grafi- kusok után ezúttal az ipar- művészek mutatkoznak be Budapesten. Első gyűjtémé- nyes tárlatukon több mint 25 művész alkotása látható. Csaknem 200 alkotásuk mel- lett kísérleteiket, fotó- és ter- vérdokumentációk idézik.

Kiállítási napló

Barczánfalvi Ferenc névjegye

Senki sem lehet próféta a saját hazájában — tartja a közhelyé silányított mon- das. Ennek ellenkezőjét a szegedi képzőművészetben már sokan bizonyították. Most a szegedi Ifjúsági Ház Mini Galériájában, a Fiatal Képzőművészek Stúdiójának rendezésében *Barczánfalvi Ferenc tette le névjegyet*. A szegedi születésű fiatal gra- fikus 1980-ban szerzett diplo- matát a Képzőművészeti Fő- iskola sokszorosító grafika szakán, s visszatért az alma materhez: egykori iskolájá- ban, a Tömörkény István Művészeti Gimnáziumban tanít. Ez az első „hivatalos” kiállítása, de még főiskolás korában bemutatkozott a szegedi Sajtóház művész- klubjában.

Úgy tűnik, az első kiállí- tás felelőssége, az anyag összeállításának együttátható befolyásolták Barczánfalvi válogatását is. Nem egységes anyaggal jelentkezett, ám e sokirányú tájékozódás utal azokra az alapokra, mely- ről e művészpályára startol, az értékek jelzik azt az utat, mely minden bizonnyal a továbblépést jelenti számá- ra. Néhány könyvbortó, a Rákéta regényilűjság és a Kincskereső illusztrációi mé- rik a megbízatások, az első feladatok sorát. A tárlategy más világba kalauzol, a gra- fikus nem külső megrende- lésre, hanem belső indíta- tásból készült munkáit so- takoztatja föl.

Tusrajzok, rézkarcok, linó- metszetek sorakoznak a fa-

lapon. Valamennyit össze- kapcsolja az a problémakör, mely ma leginkább foglal- koztatja a huszonéves fiatal- embert. Ez a fiatalásgra oly jellemző *létproblematika*, az idő-tér művészeti eszközök- kel való tettenézés, önma- gunk helyének, művészetünk küldetésének kijelölése az emberi élet ontológiai folya- matában és geográfiai pont- ján. Ott képes legjobb for- máját mutatni, ahol e kér- dőssor egy-egy részletét fi- gyel: *Egy tükör anatómiája*, „3”, *Emlékezés*, *A harc*. Kül- lönösen *A harc*, *Tükör*, *tük- röm...* mesekérdés három válaszával győz meg a gro- teszk iránti érzékenységéről, az idő visszaforgatásának, az idővel való játéknak hiteles- ségéről. Különösen tetszett a *Menyasszony-Völegény* pá- roskép, ahol legteljesebb szintéziseiben találkozott idő, tér, groteszk szemlélet, tech- nikai magabiztosság, han- gualatteremtés, hangvétele. S itt érdemes egy pillanatra megállni. A rézkarcok fak- turából, vonalból és színből építkező lapjain, gomolygó felületein, a linómetszetek fekete-fehér drámaiságán túl elsősorban a *tusnak*, *mint a megjelenítés technikai eszkö- zökének óriási lehetőségeit villantja fel*.

Hosszú idő óta Barczán- falvi az első fiatal művész a szegedi alkotók sorában. Így felelőssége is hatványo- zott. Érdemes nemcsak fi- gyelni pályáját, de munkái- kal, megbízásokkal inspirál- ni művészi fejlődését.

Jáncsi Zsuzsanna szívhangjai

Van egy kép Jáncsi Zsu- zsanna Bartók-beli kamara- kiállításán, mely számomra kulcs a többihez. Ennek cí- me: *Szívhangok*. Vérbeli festőművész Jáncsi Zsuzsa- na, aki láthatóan örömet lel a színekben, a foltokban, az esztétikumok járásában, a vibráló vonalakban. Olyan művész, aki képes egyszerre figyelni a természet jelzéseire, tetten érni nyarak tüzét, virágok koncertjét, madarak hangjait, tájak hangulatait, ugyanakkor hitelesen kot- tázza szívhangjait, belső ér- zelmek mozzanatait, mor- zejeleit.

Színes, jórészt organikus foltokból szervezi festmé- nyeit Jáncsi Zsuzsanna. Ké- p- építését Pataki Ferenc mun- káihoz hasonlíthatnánk. Az in- tenzív foltok kavalkádján raj- zaital teremt konkrét fogód- zókat, képi súlypontokat, meghatározó jeleket.

A színek már eleve meg- határozóak a felület alap- hangulatait, ám egy-egy konkrét tájélmény felidézé- se erősíti ezt az érzelmi ál- lapot. Így lehet egy-egy életérzés jelzése a *Kis lepke*, a *Vad völgy*, a *Hegy, völgy*,

szakadék, a *Dráma tájban*, a *Kecskemét*, november, a *Nyár tüze* stb. A nagyközö- nység nyilván jobban reagál azokra a művekre, melyeken esztétizáltaival több fog- ódót kap. Így sem csorbul az alkotói alapállás, viszont e kalligrafikus futamok nyomán egy konkrét táj álom- béli emlékképe idéződik föl. (Rákóczi kapu, Híd alatt). Nekem madaras képe a leg- tartalmasabb, ahol összekap- csolódnak természeti vegetáció és emberi akarat, szabadság és rabság, szín és monokróm- nia, vonal és folt. Ahol leg- teljesebben jelenik meg a XX. század utolsó harmadá- ban élő, a festészet eszkö- z- tárával önmaga gondolata- és érzélményvilágát megjelenít- ő művész szándéka. Nem tartom sikerültnek viszont két pop-művet, a *Tárgyak ünnepe* és az *Írnék levelet Anyámnak* című asztalko- mpozícióját. Nem eléggé tisztá- zottak, rendezettek, végig- gondoltak a választott, mű- elemekként szereplő tárgyak, eszközök, szerszámok, épp ezért bizonytalan és megté- vesztő a mondanivaló is.

Tandi Lajos

Klubok cukorbetegnek

Hazánkban már tizenhét, cukorbeteg klubja nyílt, ebből kilenc a fővárosban működik. Céljuk, hogy tá- jákoztatót adjanak a hely- es diétáról az elhízás ve- zélyéről és arról, hogyan él- jenek a cukrosok.

Magyarországon a második világháború idején a becslé- sek szerint a lakosság 0,1-0,3 százaléka volt cukorbe- teg, ez az arány napjainkban 2-4 százalék. Főleg felnőt- tekre és idősekre jellemző ez a betegség, okát a mozgás- szegény életmódban, a civil- izációs ártalomban és még abban látják, hogy többet eszünk, mint amennyit a szervezetünk igényel. Ké- ves a diabetikus készítmény, és ami van, az sajnos, elég drá- ga. Ezért a betegek „mellé- esznek, és így természetesen nem tudnak megszabadulni a cukorbetegségtől, sőt: állapotuk romlik. Az elhízás a fiatal- lokra általában nem jellem- ző, így őket ez a betegség csak kevésbé érinti. Az öss- zes, hazánkban nyilvántar- tott cukorbeteg közül mint- egy 5 százalék az olyan, akiknél gyermekkorban ala- kult ki ez a betegség.

A betegség rohamos ter- jedése miatt határozottak ú- gy megkérik, hogy olyan klub- okat hoznak létre, ahol hat- hatós, rendszeres segítséget kaphatnak a cukorbeteg- tek. Nagykanizsán 1979 elején alakult meg az országban az első, majd ugyanez évben, februárban a fővárosban is

létrejött egy központi klub. Ez utóbbit a Fővárosi Egész- ségnevelési Központ, vala- mint a TIT, a Magyar Dia- betes Társaság szakmai irá- nyításával működte. A cu- korbeteg jó része gondo- zott, így alakuláskor a kar- tonjuk alapján értesítették őket.

Havonta, kéthavonta talál- koznak a klubok tagjai. A program: filmeket vetítenek, előadásokat tartanak a cu- korbetegségről, a diétáról, az étrend kalóriátáblázat szer- inti összeállításáról, a sző- vődmények megelőzéséről, és arról is, hogy mit tegyenek rosszullet esetén. Tanácsok- kat kapnak arra, hogyan alakítsák ki életmódjukat. Azt is megtudhatják, vezet- hetnek-e gépjárművet. (Azik 40 egységél több inzulin kapnak naponta, azok hi- vatasos vezetők nem lehet- nek. Egyébként nem tiltják a gépjárművezetést.)

A klubokban feltett kér- desek alapján állították össze azokat a témákat, ame- lyek a betegeket leginkább érdeklik, s ezekről tartanak előadásokat a klubfoglalko- zásokon. Felvetődött a dia- betikus étterem létesítésé- nek gondolata, de ez össze- függ a szakácsképzéssel. Fel- vetődött továbbá, hogyan le- hetne minél több üzemben, gyárban olyan ételket ké- szíteni, amelyeket a cukor- betegek, és más, diétára szo- ruló is fogyaszthatnak. Ere egy példa: a Pest me-